

İslam İnkılâbı Rehberinin şehir yeşil alanları, çevre sağlığı ve doğal kaynakları koruma yetkilileri ve görevlilerine hitaben yaptığı konuşmanın tam metni - 8 /Mar/ 2015

Bismillahirrahmanirrahim

Muhterem bay ve bayanlara hoş geldiniz diyorum. Çevre sağlığı ile ilgili böyle büyük bir camia ve topluluğu görmekle insan mesrur ve mutlu olmakta aynı zamanda insanın kaygısına da neden olmaktadır. Mesrur ve mutlu olmanın nedeni bunca coşkulu, genç, dinamik insani bir gücün böyle önemli ve büyük bir sorumluluğun farkında olmalarından dolayıdır. Kaygının nedeni ise sizlerin mensubu bulunduğunuz bu büyük kuruluş ve teşkilat içinde gerekli organize ve dayanışmanın bulunup bulunmadığındandır. Sizler muhtelif birimlere mensupsunuz ve mensubu bulunduğunuz bu birimler arasında gerekli organize ve işbirliği mevcut mudur? Çevre sağlığının korunmasının taşıdığı önem çevre sağlığı ve doğal kaynaklarla ilgili tüm organların birbirleri ile yakın işbirliği ve dayanışma içinde olmalarını gerektiriyor. Her halükarda Allah Taala'dan sizler için hidayet ve yardım talep ediyorum.

Bizim bugünkü toplantımızın nedeni ise şudur ki her yıl dünya ağaç dikme günü dolayısıyla sembolik bir girişim olarak bir iki filiz dikmekteydik ve bundan da insanların bu mevzunun önemine dikkatini çekmek istiyorduk ve bu mesele aslında etkili de oluyordu, özellikle Tahran gibi bir takım bölgelerde ağaç dikmenin önemine olan ilgi ve dikkat daha da artıyordu.

Geçmişte var olan sorunlardan bazıları bir ölçüye kadar azalmıştır ama meselenin tümü bundan ibaret değil. Bunun için de bu yıl böyle bir toplantı düzenleyerek var olan bir takım önemli meselelerin bizzat direkt olarak gündeme getirilmesi daha uygun görüldü. Bunun için daha sonra mesele kendi haline terk edilmemeli ve yetkililer ciddiyet ve kararlılıkla çevre sağlığıyla ilgili meseleleri takib etmelidir. Elbette benim için bir rapor getirmiş ve 1998 yılından şimdiye kadar bu konuyla ilgili yapmış olduğum tüm konuşmaların özetini çıkarmışlardı. Bu süre içinde çok sözler edilmiş, nasihatlerde bulunulmuştur ama tavsiye tek başına dertlere derman olmada yetersizdir, ciddi bir hareket ve kıpırdanışı gerektirmektedir. Elbette bu yıllar içinde bir takım güzel çalışmalar da yapılmıştır ve bu çalışmalarını görmezlikten gelinmek olamaz.

Ben burada birkaç konuyu hatırlatmak isterim. Birincisi İslam açısından insan yaşamının beşiği olan, doğduğu, büyüdüğü, geliştiği ve ardından insanın dönüş mekânı olan yeryüzü ve bu toprak parçasıyla ilgili görüşü nedir? Karzı yani yeryüzünü biz insanlar için yarattık **الأرضَ وَصَعَهَا لِلْأَنَامِ**

ve her kese aittir. Yarınlar evlatlarınıza, torunlarınıza geleceğinize aittir ve yer kürenin her yerinde durum bundan ibarettir, yeryüzünün yaratılışı insan içindir, insanlara aittir. Bir başka ayette de yine şöyle buyruluyor: “[2] **خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا**” Yeryüzünde var olan ve dünyaya ait olan her şey siz insanlar için yaratılmıştır. Size ait olduğu, sizin malınız olduğu ve ondan yararlanmanız gerektiği için de onu tahrip etmemelisiniz. Her şeyi değerlidir. Bazı şeyle basit bir değerlendirmeye insan açısından önemli

sayılabilir ve bazı şeyler ise tam tersine değersiz sayılabilir. Ama gerçekte onların tümü değerlidir. Günün birinde de ülkemizde diyorlardı bu kötü kokulu maddenin ne faydası var. Petrolü kastediyorlardı. İrileri kuzey bölgesinin yeşilliklerinden zevk alabilirler, çöllerden hoşlanmaya bilirler ama gidiniz Dr. Kordovani[3]'nin yanına bir bakınız o bu çöllerle ilgili neler diyor. Onların tümü aynen birdir ve tümü nimettir, tümü Allah Taala'nın vermiş olduğu lütuftur, onları tahrip etmeye hakkınız yoktur. Ne bağ bahçeyi, ne ormanı ne ova ve meraları ve ne de çölleri. Tüm bunlar insanlara aittir, bunlardan gerekli yararı sağlamak icap ediyor.

Bir başka ayette de şöyle buyruluyor: “وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا”[4] Bu yeryüzünü ve sizleri yaratan Allah Taala bu yeryüzünü abat ve bayındır etmekle sizleri görevlendirmiştir. Yani bu yeryüzünde var olan mevcut kapasiteyi tahakkuk ettirmelisiniz. Mevcut potansiyellerin önemli bölümü şimdilik tanınmıyor ve daha sonraları malum olacak ve o zaman onların değer ve önemi aşikâr olacak. Bu ise sizlerin görevidir, sizler bunu yapmalısınız. Bugün de bizler yeryüzünün tüm imkân ve potansiyellerinden yararlanmakta olduğumuzu zannediyoruz ama meselenin hakikati bundan ibaret değil. Bugün sizlerin sudan, topraktan, yeraltı kaynaklarından yer üstü ürünlerinden milyonlarca kat daha fazla yarın yararlanmak mümkün olabilir ve biz şimdilik bu konudan habersiziz. Beşer sürekli olarak yeni kapasiteler elde etmeli ve insanın yararı cihetinde onlardan yararlanmalıdır.

Bir başka ayet ise Eleddul Hisam ile ilgilidir. Yani haklarında bir takım özelliklerin zikredildiği en habis, çetin ve ısrarcı düşman. Onun özelliklerinden biri şudur: “إِذَا تَوَلَّى سَعَى فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ”[5] Yani Bir işe koyuldu mu yeryüzünde çalışır çabalar, orayı bozmak, ekini, soyu sopu helâk etmek için uğraşır.

Bugün sizler dünya siyasetlerinde bu işi tüm halklara karşı fiilen yapmakta olan kimselere rastlayabilirsiniz; doğanın ve insanın yok edilmesi. Ve bunu Allah Taala fesad biliyor ve daha sonra şöyle buyuruyor: “وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ”[6] ve Allah fesadı sevmez. Bu sadece birkaç ayetten örnektir. İslam'da üstün mazmunlarla onlarca hadis yeryüzüyle ilgili, doğayla ilgili mevcuttur. Burada zikrettikleri ayet gibi[7]. Bu da bu konudaki örneklerden bir diğeridir ve tüm bunlar yeryüzündeki tüm nimetlerin hepten beşeriyete ait olduğunu, sizlere ait olduğunu beyan ediyor. Çevre sağlığı meselesi çok önemli bir meseledir. Bu meselenin özeti ise insanın doğa karşısındaki sorumluluğundan ibarettir. İnsan sorumluluk duymalıdır. Aynen insanlar karşısında sorumluluk duyduğumuz gibi tabiat, doğa karşısında da aynı sorumluluk içinde olmalıyız. İslam ve ilahi dinler, insan ile doğa arasındaki dengenin korunmasına büyük önem vermişlerdir. Bu ise o asli ve temel hedeftir. Bu dengenin korunamaması ise genellikle insan'ın mağrurluk ve kendi nefesine hâkim olamayışından kaynaklanan bir takım faktörlerden ileri gelmektedir. Bazı insanların zorbalıklarından, güç sevdalığından kaynaklanmaktadır. Bu olay tahakkuk bulmadığında ise yani doğa ile insan arasındaki denge korunmadığında o zaman çevre sağlığı krizi baş gösterir ve çevre krizi ise işte o zaman tül insanlığa ve tüm gelecek nesiller zarar verir.

Bugün bu kriz yalnız bizlere mahsus değil, bu konuda kriz tabiri eğer gerçekçi olursa elbette... Böyle olmasa bile “büyük sorun” tabiri de denebilir ve bu büyük sorun bugün sadece bize ait değil ve bugün tüm dünyada aynı sorun mevcuttur ve belirtilen o sorumsuzluk hissinden kaynaklanmaktadır. “Kiyoto”[8] anlaşmasında siz bunun örneğini müşahede ettiniz. Amerika zorba bir devlet olarak bu meseleye karşı muhalefet etti ve ben bu mevzuuyu hatta bundan birkaç yıl önce de Cuma namazı hutbelerinin birinde gündeme getirmiştım. Belli bir ülkeye, birkaç ülkeye, dünyanın bu semtine veya öbür semtine ait olmayan ve tüm dünyayı ilgilendiren bir anlaşmaya karşı Amerika resmen karşı durdu, zorbalıkta bulundu. Sera gazları meselesi belli bir ülkeye veya halka zarar vermiyor, bilakis bu sorun tüm insanlığın sorunudur. Ancak ana sorun çevre sağlığı ile ilgili yıkıcı etkilerin öyle kolay bir şekilde ve hızla gerçekleştiği meselesidir. Böyle bir sorun ortaya çıktığında ise onu gidermek de öyle kolay ve kısa vadede mümkün olmayabilir ve uzun zaman almakta ve hatta bazen imkânsız hale bile gelmektedir. Örneğin buzulların erimesi ve denizlerin su seviyesinin yükselmesini ve bununla ilgili oluşan sorunları tasavvur ediniz. Böyle bir durumda insanlık için artık çözümlenebilecek bir mesele kalmaz. Artık bunları on yıl içinde, 20 yıl içinde veya 100 yıl içinde telafi

edilebilecek bir mesele değildir, bunların beşeriyet için kalıcı etkileri oluyor. Yani sorumluluk hissi içinde olmayan insanlar ortaya çıktığında, âlemin genel zenginliklerini, kendi özel servetlerine dönüştürmek, kendi varlıklarını daha da şişmanlatmak için her türlü yola başvurdukları bir ortamda sonuç bu olur. İnsanın zorbalığı, beşeri kudretlerin kabadayılığı ve zorbalığı, dünyadaki servet ve zorbalık kudretleri işte böyle bir sonuç verir. İşte bunlar dünya genelinde bundan ibarettir, ülke genelinde de durum aynen böyledir. Biz de kendi ülkemizde şu anda mevzu bahsimiz olan konu budur. Yani oradaki zararlar da öyle kolay kolay giderilecek bir meseledir.

Hava kirliliği meselesine gelince. Bugün ülkede çevre sağlığı ile ilgili bizim en önemli sorunlarımızdan biri ülkenin büyük şehirlerinde var olan hava kirliliği meselesidir. Tahran ve diğer büyük şehirlerin sorunu. Bu mesele önemli bir meseledir, bunu önlemek mümkündür, çaresine bakmak mümkündür. Bizler gerçekten de eğer gönül birliği, dil birliği, niyet birliği içinde olursak, güçlerimizi bir araya toplarsak bu meseleyi çözmek mümkün olur. Filanca ülkenin genişliği bizim beşte birimiz kadardır ve nüfusu ise bizim iki katımızdır ama hava kirliliği sorununu çözümlenmiştir. Demek oluyor ki çözümlenebilir. Bu bakımdan bu mümkün olan bir iştir, o zaman biz de bu sorunu çözebiliriz. Bu toz toprak meselesini çözebiliriz. Elbette bu işte sabır, havsala, tedbir ve kararlılık şarttır. Çevre sağlığı sorunu bu hükümete veya öbür hükümete ait bir sorun değildir, tüm ülkenin sorunudur, her kes elele vermeli ve bu sorunu çözüme kavuşturmalıdır.

Çevre sağlığı ile ilgili dikkate alınması gereken üç temel mesele var: Hava, su ve toprak ve tüm çabalar bu üç mesele üzerine odaklanmalı. Bana sunular bir rapor uyarınca Tahran'da hava kirliliğinin %70 nedeni taşımacılıkla ilgilidir ve %30 ise kirlenici özellikteki sanayiyle ilgilidir. Şimdi bana verilen bu rakamlar biraz az veya çok olabilir, sizler arasında işin uzmanları var ve bu konudaki malumatları dakik olabilir. Güzel faktör malum oldu, madem faktörü belirledik sorunun çözümüne bir adım daha yaklaşmış oluruz ve bunun için bu meselenin üzerine daha ciddiyetle gitmek gerek. Bunlar reklâma yönelik meseleler değil bunlar ilk olarak tablosunun çizileceği hususlardan değil, bilakis ilk olarak çaba harcamak, bir şeyler yapmak gerekir. İş yapıldığında ise tüm halk tablosuz da bunu hisseder.

Dün Huzistan, bugün Kirman ve yarın başka bir noktada halkın yaşamını sorunla karşılaştırabilecek toz toprak sorunu çözümlenmelidir. Toz toprak kirliliği sorunu sadece halkın nefes almasıyla ilgili değil. Bana ilettikleri raporda bu sorun nedeniyle kuzeydeki Bulut ağaçlarının yok olma tehlikesi ile karşı oldukları belirtilmiştir. Maazallah eğer bu sorun ciddiyet kazanırsa o zaman bunun zara ve ziyarı bizim Tahran'daki hava kirliliğinden ortaya çıkan zararlarımızdan çok daha büyük olacaktır. Nitekim bu mesele çok ciddiyetle takip edilmeli ve kararlılıkla sorunun ana kaynağının bulunması gerekir.

Su ve su tüketimi de bir diğer mesele ve sorundur. Ben bundan iki üç yıl önce hatırladığım kadarıyla Nevruz dolayısıyla yaptığım bir konuşmada ülkede su kaynaklarının %90'ının tarıma harcadığını belirtmiştim.^[9] Diğer tüm su tüketimlerin, iç, sanayi, şehir ihtiyacı vs. ise su tüketiminin sadece %10'unu oluşturuyor. Biz eğer gerekli önlemlerle o %90lık su tüketiminde eğer sadece %10'luk gibi bir tasarrufta bulunabilirsek şu demek olur ki bugün içme, sanayi ve şehir ihtiyacı için tüketilen su miktarı kadar bir su tasarrufumuz elde edilir ve bu ise küçük bir şey değil. Böylesine önemli, büyük bir meselenin yetkililer ve ilgililerin bu meselenin üzerine ciddiyet ve kararlılıkla gitmeleri gerekmez mi? Damla sulamayla, sahil şebeke oluşturmalar suretiyle tasarrufta bulunmalısınız. Yapılması gereken çok iş var ve bunlar çok önemli işlerdendir.

Toprak meselesi. Arz ettim toprak aşınması uzun vadede su kıtlığından da çok tehlikelidir. Bundan birkaç yıl önce suların toplatılması, su birikintilerinin ve havzalarının oluşturulması ve benzeri meselesi gündeme getirildi ve bu alanda bir takım çalışmalarda yapıldı ve bu mesele tam ciddiyetle devam ettirilmeli, ara verilmemelidir.

Ülkemizde var olan ve ben kendi birikimim ve tecrübelerim üzerine sizlere söylemek istediğim temel sorunlardan

biri meselelerin takib edilmemesi hususudur. Çalışmaları çok güzel başlatıyoruz ama maalesef bu mesele ciddiyetle takib edilmiyor. Ama bazı özel durumlarda meseleyi ciddiyetle takib ettiğimizde kesin olumlu sonuç elde etmişiz ama çoğu yerde ise mesele işin ortasında yarım bırakılmış, takib edilmemiştir. Bu temel sorunlardan biridir. Sizlerin her biriniz muhtelif birimlerde yöneticisiniz ve ülke idarecileri bu meseleye dikkat etmelidirler. Zira işin takibi çok önemlidir.

Bir diğer mevzu da ormanlar ve meralar meselesidir. Bu ormanlarımız, meralarımız şehirlerin, yaşam alanlarının nefes ciğerleridirler, aynı zamanda toprağın koruyucularıdır ve bunca önemini anlatmaya çalıştığımız toprağın korunmasına katkıda bulunmakta. Nitekim bu ormanların korunması gerekir. Ne yazık ki bazı alanlarda bazen bu ormanlar da talan ediliyor ve bazen de tamamen ilgisiz kalınmakta. Benim talebim ülkenin kuzeyindeki bu güir ormanlara el uzatılmasına müsaade etmeyiniz, ülkenin muhtelif birimleri bu konuda sorumludurlar, ilgili kurum ve kuruluşlar, muhtelif bahanelerle, çocuk bahçesi, otel inşası ve hatta ilim medreseleri ve İslami ilim havzalarının inşası gibi bahanelerle ormanlarımızın zayi edilmesine müsaade etmeyiniz. Şimdiye kadar ormanlara yönelik çok taarruz ve tecavüzlerde bulunulmuştur ve sizler bunu kararlılıkla engellemelisiniz.

Bir diğer mevzu da toprak mafyacılığı meselesidir. Elbette toprak, arazi mafyacılığı meselesi yeni bir mesele değil, eski bir mevzudur. Ben çocukluk ve gençlik dönemimden beri sürekli olarak toprak mafyacılığı meselesini işitmişim. Ama İslam cumhuriyeti nizamında bu meselenin önünün alınması bekleniyordu. Birilerinin ortaya çıkıp da şehirlerin çevresindeki arsaları, kamu zenginlikleri ve servetini kendi özel servetlerine çevirmelerine müsaade etmemelisiniz. Farz edeniz bu büyük bahçe şehrin filanca mıntıkasında kamuya ait bir arsadır. Birilerinin kalkıp da kanuna saptırmak suretiyle kendi hilekârlıklarıyla ve muhtemelen filanca organda bir iki kişiyi satın almak suretiyle bu kamu malını kendi özel servetlerine çevirmeleri doğrusu insana büyük ızdırap vermekte.

Şimdi arazi mafyacılığı dağ mafyacılığına dönüşmüş bulunuyor. Ben bazen Tahran'ın kuzey yüksekliklerine çıktığımda aşağıya baktığımda gerçekten çok üzülüyorum. Ben defalarca hükümet ve belediye yetkilileri ile görüşmelerimde bu meseleyi gündeme getirmişim. Bu konuda çaba da göstermişlerdir ama daha kararlı ve ciddi olmaları gerekir, filanca şahısın suistifadelerle, belli yöntemlerle çalışmalarına izin verilmemeli. İnsan o yükseklikten baktığında olayın vahametini daha iyi anlıyor. İlk önce gibi gerekli izini çıkarıyor, bir arsanın son bölümünde bir tesis, yapı kuruyorlar ve daha sonra arsanın artık kendi malı olduğunu ileri sürerek tüm arsanın aktarılma hakkının kendilerine ait olduğunu iddia ediyorlar. İşte bu Tahran'ın kuzeyi ve batısı; daha doğrusu buralar Tahran'ın nefes borularıdır. Tahran'ın kuzeyindeki tepeleri bir yolla ve batısındaki arazileri ise başka bir yolla elde ediyorlar. Benim şehrim Meşhed'de de aynen böyle. Meşhed'e gittiğimde şehrin nefes borusu mesabesinde olan güneyindeki yüksekliklerde birilerinin konutlar ve oteller yapmakta olduğunu fark ettim. Bunlar çok kötü ve yanlıştır. Bunları suç kabul etmelisiniz. Anayasa da suçların en somut örneklerinden biridir ve bunlar suç olarak kabul edilmeli ve yargı vasıtasıyla olayın üzerine gidilmeli. Gidip bir karakol yapmaları yeterli değil ve ne yazık ki onu da bazen yapmamakta ve önemsememekteler.

Tahran'ın içme kaynağının yok edilmesine, hava ve nefes kaynağının saldırıya uğramasına, İslam devletinin merkezi ve ülkenin başkenti Tahran'ın yaşam kaynağının birileri tarafından saldırıya uğramasına izin verilmemelidir, bunlara karşı yasal işlemler yapılmalıdır. Maazallah eğer devlet kurumları içerisinde görevini yerine getirmeyen kişiler varsa onlara karşı daha sert mukabele edilmelidir. Bunlar gerekli ve temel işlerdendir. Çevre sağlığının korunması devletin sorumluluğu dâhilindedir elbette halkın da bunda rolü var, halk bu hususta çok iyi bir rol ifa edebilir, işbirliğinde bulunabilir. Bunun şartı ise devlet kurumlarının kendi üzerlerine düşen sorumlulukları ciddiyetle yerine getirmeleridir. Ciddiyet göstermeleri durumunda halk da bu hususta onlara yardımcı olacak.

Nitekim ilk olarak çevre sağlığıyla ilgili ulusal belge hazırlanmalı ve ardından daha önce değindiğim organların bu

konuda yakın bir işbirliği içinde olmaları gerekir ve son olarak da tüm kalkınma programlarıyla ilgili ek programlar hazırlanmalı. Şehir, çöl, sanayi ve diğer tüm projelerle ilgili çevre sağlığı ile ilgili bir ek program ön görülmeli. Cadde ve yol mu yapmak istiyorsunuz, bunun çevre meseleleri üzerindeki etkisinin ne olması belirlenmelidir, fabrika mı yapmak istiyorsunuz fabrikanın çevre üzerindeki etkisi araştırılmalı ve belirlenmelidir, bir takım ticari meseleler, bir takım ticari meseleler ve aktarılmalar tüm bunların çevre sağlığı ile ilgili ek planı hazırlanmalıdır.

Çevre sağlığının tahribatının suç telakki edilmesi. Yargı kurumu, emniyet kurumları ve daha önemlisi meclis yasaları bu meseleye odaklanmalıdır. Elbette bazı yasalarımız mevcuttur ve bu yasalar çok iyi yasalarlardır ama bunlar gözden geçirilmelidir. Suç olarak takibe alınmalıdır. Çevre sağlığının tahrip edilmesi suç sayılmalı ve suç olarak takib edilmelidir, mevcut yasaların irdelenmesi ve gözden geçirilmesi, tavizsiz denetimlerin takviyesi ciddiyetle yapılmalı ve bu denetimlerde en ufak bir taviz dahi verilmemelidir. Bizar söz konusu kurumların başkanları olayı denetlemeli ve hatta daha önemlisi bu konuda alt yapı kültür oluşturulmalıdır. Halk, çevre sağlığının korunmasının ne kadar önemli olduğunu idrak etmelidir. Bu ise ilkokul çağından başlatılmalı, ders kitaplarımızda çocuklar meraların, ormanların, havanın, suyun, toprağın ve denizlerin önemini bilmeli ve bu konulara hassas olmalı. Çevre sağlığı hariminin korunması genel kültürün bir parçası olmalıdır. Elbette bu hususta radyo televizyonunun önemini de göz ardı etmemek gerekir. Radyo televizyon kurumu bu hususta üzerine düşen rolünü yerine getirmeli ve halk da bu hususta rol ifa edebilir.

Bizzat ben kendim tanık oldum. Meşhed'in "Cağrak" yaylasında. Eski dostlarımızdan biri küçük bir arsası vardı ve halen bu arsaya sahiptir. O yükseklikte bir çay demliğinin borusundan dökülen miktarda küçük bir su çıkıyordu. Bu suyu topladılar, yönlendirdiler ve korudular ve sonunda bu bölgede bu küçük su birikiminden birkaç havuz dolusu su elde etti ve çevre arazileri bu suyla bayındır ettiler. Dikkate alınmaya ve heder olabilecek derecede küçük miktarda bir su birikiminden...

Yine dostlarımızdan biri anlatıyor ve diyordu ki ülkenin en susuz bölgelerinden biri olan Yezd ilinde biri bir bağ ve bahçe oluşturmuş ve çok sayıda ağaç yetiştirmiş ziraatta bulunmuştu. Bana buranın su kaynağını görmek isteyip istemediğimi sordu. Ben de elbette ki görmek isterim dedim. Çok masrafı olduğu söyledi. Şimdi ben oranın özelliğini tam olarak hatırlamıyorum ama oraya gittim ve yakından müşahede ettim. İnce bir su borusundan çok az su gelmekte, bu adam gayret sarf etmiş ve bu suyu korumuş, yönlendirmiş, intikal ettirmiş ve bu suyu en iyi şekilde kullanmıştır. Yani bu gibi suların halk kendi yaşam muhitlerinde en iyi şekilde yararlanabilirler. Ağaçlandırma yapılabilecek en iyi işlerdendir. Elbette ağaç dikiliyor ama ben duyduğum kadarıyla bakımı iyi yapılmıyor. Ağaç dikme çalışmaları artık yaygınlaşmıştır ama bu ağaçların bakımının yapılması icap ediyor. Bunu ise ağacı dikenin kendisi de yapabilir, belediye de. Ama her haliyle bu yapılmalıdır.

Tahran'ın çevresinde bazı bölgeler var, bu bölgeler Tahran'ın doğusunda büyükçe bir bahçedir. Babai otobanı ile Cuçak tepeleri arasında çok geniş bir alandır. Ben bazen sabahın erken saatlerinde bu tepelerde yürüyüşe çıkıyorum. Ben oraya gittiğim her defasında yüreğim sarsılıyor, çünkü onlarca tamahkâr gözün bu arazilerin peşinde olduğunu çok iyi biliyorum. Hatta bir takım girişimlerde de bulundular ama biz onlara engel olduk, kavgalı olduk, başlarına kükredik ama geçici olarak el çektiklerini biliyoruz, en ufak bir gafleti beklemekteler veya benim olmamamı bekliyorlar. İlla da burayı tasarruf etme peşindeler. Doğrusu insan dehşete düşüyor birkaç yüz hektarlık kocaman bir park ve bu parkın orduya ait olduğu söyleniyor ama şu anda ordu tarafından kullanılmıyor ve ordu ile istihbarat bakanlığı arasında ihtilaf konusudur. Bana göre burası halka aittir ve burası halkın refahı için bir park olarak kullanılmalıdır. Bu hususta ben sürekli bu mevzuyu yetkililere hatırlatmışımdır ve belediye gidip bu parkı tasarruf etmeli ve halkın hizmetine açmalıdır. Tahran'ın doğusunda çok ağaçlı, geniş, iyi su ve havaya sahip çok muhteşem bir mekân. Hatta ben bir defasında orada bir sürü yabani ahu bile görmüşüm. Böyle bir yer halkın hizmetine açılmalı ve halk oradan yararlanmalı. Eğer bu konuya gereken önem verilmeyecek olursa orası da başka yerlerin akıbetine

uğrar ve bir anda orada da yüksek yapıların yükselmekte olduğuna tanık oluruz ve hatta bazı kurumlar da kasıtlı olarak değil de gaflet içinde bu gibi arazileri kendi çalışanlarına konut yaptırmış ve onlar da başkalarına satmış ve işlerin daha karmaşık hal almasına sebep olmuşlardır.

Her halükarda mesele çok önemli bir meseledir. İş önemli bir iştir. Biz bu hususta her zaman gerekli tavsiyelerde bulunmuşuz. Bugün de halkımızın yargıda bulunması ve ilgili kurum ve kuruluşlar hakkında karar vermesi bakımından ben bu sözleri dile getirmekteyim. Ölçü halkın elinde olmalı ve kurumlara puan vermeliler, hangi kurumun çevre sağlığı ile ilgili daha iyi bir çalışma sergilediği ve hangi kurumun ise iyi çalışmadığı konusunda halkın değerlendirmede bulunması gerekir.

Temennim inşallah Allah Taala sizleri bu hususta hizmet gösteren kimseler grubundan karar kılmasıdır.

Vesselamu Aleyküm ve rahmetullah ve Berekatuhu

[1] - Rahman suresi 10. ayet

[2] - Bakara suresi 29. ayetin bir bölümü

[3] - Dr. Perviz Kordovani

[4] - Hud suresi 61. Ayetin bir bölümü

[5] - Bakara suresi 205. >>Ayetin bir bölümü

[6] - Yukarıdaki ayet

[7] - Nahl suresi 9 ila 13. ayetler

[8] - Yeryüzünün ısınmasının ana nedeni olarak açıklanan sera gazlarının azaltılması amacıyla dünyanın büyük sanayileşmiş ülkeleri arasında imzalanan anlaşma

[9] - İslam İnkılâbı Rehberinin 21 Mart 2011 yılında Meşhed kentinde Hz. İmam Rıza as.ın ziyaretçilerine hitaben yaptığı konuşma.